

Разпределение на Бернули

$X \in \text{Ber}(p)$, ако имаме разпределението

X	0	1
P	q	p

, където $p+q=1$

$$E[X] = 0 \cdot q + 1 \cdot p = p$$

$$E[X^2] = 0^2 \cdot q + 1^2 \cdot p = p \Rightarrow D[X] = E[X^2] - (E[X])^2 = p - p^2 = p(1-p) = p \cdot q$$

$$g_X(s) = E[s^X] = s^0 \cdot q + s^1 \cdot p = q + p \cdot s = 1 - p + p \cdot s$$

Биномно разпределение

$X \sim \text{Bin}(n, p)$, ако X е броят успехи измежду първите n опита в схема на Бернули.

$$X = \sum_{j=1}^n X_j, \quad X_j \sim \text{Ber}(p)$$

Твърдение Ако $X \sim \text{Bin}(n, p)$:

а) $g_X(s) = (q + ps)^n$

б) $E[X] = n \cdot p$; $D[X] = n \cdot p \cdot q$

в) $P(X=k) = \binom{n}{k} \cdot p^k \cdot q^{n-k}$, $k = \overline{0, n}$

Доказателство

а) $X = \sum_{j=1}^n X_j \xrightarrow{\text{Тв. } (X_1, \dots, X_n)}$ $g_X(s) = (g_{X_1}(s))^n = (1 - p + p \cdot s)^n = (q + p \cdot s)^n$

б) $g'_X(1) = \frac{d}{ds} (q + ps)^n = np(q + ps)^{n-1} \Big|_{s=1} = np$

или $E[X] = E\left[\sum_{j=1}^n X_j\right] \stackrel{\text{Лин.}}{=} \sum_{j=1}^n E[X_j] = \sum_{j=1}^n p = n \cdot p$

$D[X] = D\left[\sum_{j=1}^n X_j\right] \stackrel{\text{Независимост}}{=} \sum_{j=1}^n D[X_j] = n \cdot p \cdot q$

$g''_X(1) = \frac{d}{ds} np(q + ps)^{n-1} = n(n-1)p^2(q + ps)^{n-2} \Big|_{s=1} = n(n-1)p^2$

$D[X] = g''_X(1) + g'_X(1) - [g'_X(1)]^2 = n(n-1)p^2 + np - n^2p^2 = np[(n-1)p + 1 - np] = np[1 - p] = npq$

в) $k! \cdot P(X=k) = g_X^{(k)}(0)$, $k = \overline{0, n}$

$g_X^{(k)}(0) = \frac{\partial^k}{\partial s^k} (q + ps)^n \Big|_{s=0} = n(n-1) \dots (n-k+1) q^{n-k} \cdot p^k$

$\Rightarrow P(X=k) = \frac{n(n-1) \dots (n-k+1) q^{n-k} \cdot p^k}{k!} = \frac{n!}{(n-k)! k!} p^k q^{n-k} = \binom{n}{k} p^k q^{n-k}$

Геометрично разпределение

$X \sim \text{Ge}(p)$ $X = \min\{n \geq 1: \sum_{j=1}^n X_j = 1\} - 1 \rightarrow$ броят неуспехи до първи успех

Твърдение! Ако $X \sim \text{Ge}(p)$. Тогава:

а) $P(X=k) = q^k \cdot p, k \geq 0$

б) $g_X(s) = \frac{p}{1-sq}, |s| \leq 1$

Доказателство

а) $P(X=0) = P(X_1=1) = p$

$$P(X=1) = P(X_1=0; X_2=1) = p \cdot q$$

$$P(X=k) = P(X_1=0; X_2=0; \dots; X_{k+1}=1) = P(X_1=0) \cdot P(X_2=0) \cdot P(X_3=0) \cdot \dots \cdot P(X_{k+1}=1) = q^k \cdot p$$

б) $g_X(s) = \sum_{k=0}^{\infty} s^k \cdot p \cdot q^k = p \sum_{k=0}^{\infty} (sq)^k \stackrel{|sq| \leq 1}{=} \frac{p}{1-sq}$

Следствие! $X \sim \text{Ge}(p) \Rightarrow E[X] = \frac{q}{p}$ и $D[X] = \frac{q}{p^2}$

Доказателство! $g_X(s) = \frac{p}{1-sq}$

$$E[X] = g'_X(s) = \frac{d}{ds} \frac{p}{1-sq} = p \frac{d}{ds} (1-sq)^{-1} = \frac{pq}{(1-sq)^2} \Big|_{s=1} = \frac{pq}{(1-q)^2} = \frac{q}{p}$$

$$g''_X(s) = \frac{d}{ds} \frac{pq}{(1-sq)^2} = \frac{pq \cdot 2q}{(1-sq)^3} \Big|_{s=1} = \frac{2pq^2}{p^3} = \frac{2q^2}{p^2}$$

$$D[X] = g''_X(1) + g'_X(1) - (g'_X(1))^2 = \frac{2q^2}{p^2} + \frac{q}{p} - \frac{q^2}{p^2} = \frac{q^2}{p^2} + \frac{q}{p} = \frac{q^2 + qp}{p^2} = \frac{q(p+q)}{p^2} = \frac{q}{p^2}$$

Твърдение! (Безпамятност на геометрично разпределение)

Нека $X \in \text{Ge}(p)$. Тогава $\forall n \geq 0$ и $k \geq 0$: $P(X \geq m+k | X \geq m) = P(X \geq k) = q^k$

Доказателство!

$$P(X \geq \ell) = \sum_{j=\ell}^{\infty} p \cdot q^j = p \cdot q^{\ell} \sum_{j=0}^{\infty} q^j \stackrel{|q| < 1}{=} \frac{p \cdot q^{\ell}}{1-q} = q^{\ell}$$

$$P(X \geq m+k | X \geq m) = \frac{P(X \geq m+k \cap X \geq m)}{P(X \geq m)} = \frac{P(X \geq m+k)}{P(X \geq m)} = \frac{q^{m+k}}{q^m} = q^k = P(X \geq k)$$

Отрицательно биномно разпределение

$X \in NB(r, p)$ и $X = \min\{n \geq 1: \sum_{i=1}^n X_i = r\} - r \rightarrow$ броя неуспехи до r -ти успех

Твърдение Ако $X \sim NB(r, p)$, то $X = \sum_{j=1}^r Y_j$, където $Y_j \in Ge(p)$, $j = \overline{1, r}$ и Y_j са независими в съвкупност

Доказателство Ще проверим, че $Y_1 \perp Y_2$, където $Y_1, Y_2 \in Ge(p)$ и $X = Y_1 + Y_2$

$$P(Y_1 = \ell \cap Y_2 = m) \stackrel{?}{=} P(Y_1 = \ell)P(Y_2 = m), \forall \ell, m \geq 0$$

$$P(Y_1 = \ell \cap Y_2 = m) = P(\underbrace{X_1 = 0, \dots, X_\ell = 0, X_{\ell+1} = 1, X_{\ell+2} = 0, \dots, X_{\ell+m} = 0, X_{\ell+m+1} = 1}_{\text{независими } X_i \in Ber(p)})$$

$$= P(X_1 = 0)P(X_2 = 0) \dots P(X_{\ell+1} = 1)P(X_{\ell+2} = 0) \dots P(X_{\ell+m+1} = 1) = P(Y_1 = \ell)P(Y_2 = m) \Rightarrow Y_1 \perp Y_2 \square$$

Твърдение Ако $X \sim NB(r, p)$, то $g_X(s) = \left(\frac{p}{1-qs}\right)^r$, $E[X] = \frac{r \cdot q}{p}$ и $D[X] = \frac{r \cdot q}{p^2}$

Доказателство

$$E[X] = E\left[\sum_{j=1}^r \underbrace{Y_j}_{\substack{\text{незав.} \\ Ge(p)}}\right] = \sum_{j=1}^r E[Y_j] = r \cdot \frac{q}{p}$$

$$D[X] = D\left[\sum_{j=1}^r \underbrace{Y_j}_{\text{незав.}}\right] = \sum_{j=1}^r D[Y_j] = r \cdot \frac{q}{p^2}$$

$$g_X(s) \stackrel{\substack{\text{незав.} \\ \text{еднак. разпр.}}}{=} \prod_{j=1}^r g_{Y_j}(s) = \prod_{j=1}^r \frac{p}{1-qs} = \left(\frac{p}{1-qs}\right)^r$$

Твърдение $X \sim NB(r, p)$, то $P(X=k) = \binom{r+k-1}{r} p^r q^k$

Доказателство $g_X(s) = \left(\frac{p}{1-qs}\right)^r$

$$k! P(X=k) = g_X^{(k)}(s) \Big|_{s=0}$$

$$g_X(s) = \frac{p^r}{(1-qs)^r} \Rightarrow \frac{d^k}{ds^k} \frac{p^r}{(1-qs)^r} = p^r \frac{d^k}{ds^k} \frac{1}{(1-qs)^r} \Big|_{s=0} = p^r \cdot q^k \cdot r(r+1) \dots (r+k-1) = \binom{r+k-1}{r} p^r \cdot q^k$$

Поасоново разпределение

Нека $\lambda > 0$. Казваме, че $X \sim \text{Pois}(\lambda)$, ако $P(X=k) = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}, k \geq 0$

$$1 = \sum_{k=0}^{\infty} \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda} = e^{-\lambda} \cdot \underbrace{\sum_{k=0}^{\infty} \frac{\lambda^k}{k!}}_{\text{развитие в ред на Тейлор за } e^x} = e^{-\lambda} \cdot e^{\lambda} = 1$$

Извържение $X \sim \text{Pois}(\lambda)$. Тогава:

a) $g_X(s) = e^{-\lambda + \lambda s}$, за $|s| \leq 1$

б) $E[X] = D[X] = \lambda$

Доказателство

a) $g_X(s) = \sum_{k=0}^{\infty} s^k \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda} = e^{-\lambda} \underbrace{\sum_{k=0}^{\infty} \frac{(\lambda s)^k}{k!}}_{\text{Тейлор}} = e^{-\lambda + \lambda s}$

б) $E[X] = g'_X(1) = \frac{d}{ds} e^{-\lambda + \lambda s} = \lambda \cdot e^{-\lambda + \lambda s} \Big|_{s=1} = \lambda$

$$g''_X(1) = \frac{d}{ds} \lambda e^{-\lambda + \lambda s} = \lambda^2 e^{-\lambda + \lambda s} \Big|_{s=1} = \lambda^2$$

$$D[X] = g''_X(1) + g_X(1) - (g'_X(1))^2 = \lambda^2 + 1 - \lambda^2 = 1$$

Теорема (Поасон)

Нека $\forall n \geq 1: X_n \sim \text{Bin}(n, p_n)$, където $p_n = \frac{\lambda}{n} + \frac{V_n}{n}$, $\lambda > 0$ и $\lim_{n \rightarrow \infty} |V_n| = 0$. Тогава $\forall k \geq 0$ е изпълнено,

че $\lim_{n \rightarrow \infty} P(X_n = k) = P(Y = k) = \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$, където $Y \sim \text{Pois}(\lambda)$ или $X_n \xrightarrow[n \rightarrow \infty]{d} Y$

⊕ $Y \sim \text{Bin}(n, p)$, $\lambda = np$ и тогава $P(Y=k) = \binom{n}{k} p^k q^{n-k} \approx \frac{\lambda^k}{k!} e^{-\lambda}$

При $\lambda = np \leq 20$ и $n \geq 100$ приближението е добро

Доказателство

$\lim_{n \rightarrow \infty} P(X_n = k) = P(Y = k)$ е изпълнено, ако $\lim_{n \rightarrow \infty} g_{X_n}(s) = g_Y(s)$

$$g_{X_n}(s) = (q_n + p_n s)^n = (1 - p_n + p_n s)^n = \left(1 - \frac{\lambda}{n} - \frac{V_n}{n} + \frac{\lambda}{n} s + \frac{V_n}{n} s\right)^n$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 - \frac{\lambda}{n} + \frac{\lambda}{n} s\right)^n = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{\lambda(s-1)}{n}\right)^n = e^{\lambda(s-1)} = g_Y(s)$$